

**Liryczne metamorfozy –
od bajek Puszkina do piosenek
Agnieszki Osieckiej**

Renata Flis
Szymon Domański

**Scenariusz interdyscyplinarnego
projektu edukacyjnego do języka rosyjskiego
dla II etapu edukacyjnego (klasy IV–VIII szkoły podstawowej)**

opracowany w ramach projektu:

„Tworzenie zestawów narzędzi edukacyjnych wspierających proces wychowania przedszkolnego i kształcenia ogólnego w zakresie rozwoju umiejętności uniwersalnych dzieci i uczniów oraz kompetencji kluczowych niezbędnych do poruszania się na rynku pracy”

dofinansowanego ze środków Funduszy Europejskich w ramach
Programu Operacyjnego Wiedza Edukacja Rozwój, 2.10 Wysoka jakość systemu oświaty

Warszawa 2022

Redakcja merytoryczna: Beata Luc
Redakcja językowa i korekta: Eduexpert sp. z o.o.
Projekt graficzny i projekt okładki: Eduexpert sp. z o.o.
Redakcja techniczna i skład: Eduexpert sp. z o.o.

Weryfikacja i odbiór niniejszej publikacji: Ośrodek Rozwoju Edukacji w Warszawie

w ramach projektu: *Weryfikacja i odbiór zestawów narzędzi edukacyjnych wspierających proces wychowania przedszkolnego i kształcenia ogólnego w zakresie rozwoju umiejętności uniwersalnych dzieci i uczniów oraz kompetencji kluczowych niezbędnych do poruszania się na rynku pracy*

dofinansowanego ze środków Funduszy Europejskich w ramach Programu Operacyjnego Wiedza Edukacja Rozwój, 2.10 Wysoka jakość systemu oświaty

Warszawa 2022

Ośrodek Rozwoju Edukacji
Aleje Ujazdowskie 28
00-478 Warszawa
ore.edu.pl

Publikacja jest rozpowszechniana na zasadach wolnej licencji Creative Commons –
Użycie niekomercyjne 4.0 Polska (CC-BY-NC).
creativecommons.org/licenses/by-nc/4.0/deed.pl

1. Temat projektu

Liryczne metamorfozy – od bajek Puszkina do piosenek Agnieszki Osieckiej.

2. Osoby prowadzące projekt

2.1. Koordynator (przedmiot)

Koordynator(ka) projektu: nauczyciel(ka) języka rosyjskiego

2.2. Pozostali

Nauczyciele: języka polskiego, drugiego języka nowożytnego (np. angielski), informatyki, muzyki, plastyki, pedagog specjalny wspomagający proces edukacji w przypadku klasy integracyjnej, nauczyciele wychowawcy.

3. Ramy czasowe

3.1. Początek projektu

Październik.

3.2. Zakończenie projektu

Styczeń.

Łączny czas: ok. 40 godz. (w tym: 10 godz. pracy własnej uczniów, praca na lekcjach, konsultacje i prezentacja).

4. Cele projektu

4.1. Cele ogólne

Udział w projekcie interdyscyplinarnym wyzwoli w uczniach zasoby własnych możliwości, uzdolnień i talentów. W szczególności podniesie kompetencje językowe uczniów w zakresie języka rosyjskiego – poszerzy zasób słownictwa, wiedzę o wybitnych przedstawicielach poezji (w tym poezji śpiewanej) w Rosji, wykorzysta je do tworzenia ustnych i pisemnych wypowiedzi oraz zwiększy świadomość w obszarze wykorzystania tych umiejętności w życiu. Możliwość analizy tematu poprzez przyjęcie różnych perspektyw pozwoli kształtować rzetelność i obiektywizm w ocenie rzeczywistości. Projekt da szansę na przedstawienie swoich talentów i uzdolnień: muzycznych, aktorskich, reżyserskich, plastyczno-technicznych i językowych. Na głębszym poziomie oczekuje się, że udział w projekcie wpłynie na kształtowanie postawy świadomego i krytycznego odbiorcy kultury ukierunkowanego na poszukiwanie autorytetów i prawdy. Wpłynie na kształtowanie postawy otwartości na świat. Zachęci do zorganizowanego i świadomego samokształcenia w celu podniesieniu sprawnego komunikowania się w języku polskim oraz w językach obcych nowożytnych. Zaproponowany w projekcie Salonik Poetycki jako efekt pracy projektowej wyzwoli kreatywność, przedsiębiorczość oraz wpłynie na zaangażowanie się na rzecz społeczności lokalnej.

4.2. Cele szczegółowe

4.2.1. Cele poznawcze. Uczeń biorący udział w projekcie:

- poszerza znajomość wybranych utworów polskiej i światowej poezji;
- zna wybranych poetów, których wiersze stały się kanwą poezji śpiewanej w Polsce

i na świecie: Julian Tuwim, Konstanty Ildefons Gątczyński, Stanisław Ignacy Witkiewicz (Witkacy), Cyprian Kamil Norwid, Kazimierz Przerwa-Tetmajer, Edward Stachurski, Grzegorz Ciechowski, Włodzimierz Wysocki (Владимир Высоцкий), Bułat Okudźawa (Булат Шалвович Окуджава), Aleksy Awdiejew (znany jako Alosza Awdiejew), Leonard Cohen, Bob Dylan;

- zna wybitnych przedstawicieli nurtu poezji śpiewanej: Czesław Niemen, Ewa Demarczyk, Marek Grechuta, Elżbieta Adamiak, Andrzej Sikorowski, Grzegorz Turnau, Grechuta, Jacek Kaczmarski, Stare Dobre Małżeństwo, Przemysław Gintrowski, Agnieszka Osiecka, Bob Dylan, Leonard Cohen, Édith Piaf;
- ma podstawową wiedzę o kulturze muzycznej;
- zna twórczość Aleksandra Puszkina (*Bajka o rybaku i złotej rybce*);
- zna i rozumie kontekst historyczny, filozoficzny, biograficzny i kulturowy utworów poetyckich;
- zna terminologię dotyczącą liryki i podział liryki;
- zna historię poezji śpiewanej, rozumie związek poezji i muzyki na przestrzeni wieków.

4.2.2. Cele kształcące. Uczeń biorący udział w projekcie:

- interpretuje utwory poetyckie (piosenka literacka, poezja śpiewana), wyodrębnia obrazy poetyckie w poezji, charakteryzuje podmiot liryczny, wyraża sądy w języku polskim, rosyjskim i angielskim;
- tworzy w języku polskim własne teksty poetyckie, opracowuje scenariusz przedstawienia *Bajki o rybaku i złotej rybce* w języku rosyjskim;
- tworzy zaproszenie, plakat, reklamę, nagrywa krótkie filmy z wykorzystaniem różnych środków wyrazu artystycznego oraz technologii informacyjno-komunikacyjnych (TIK), w języku polskim, rosyjskim i angielskim;
- opracowuje dekorację, kostiumy, rekwizyty i muzykę do przedstawienia;
- wygłasza, recytuje i interpretuje teksty poetyckie własne i wybranych poetów, poznanych na zajęciach oraz w trakcie samodzielnej pracy grupowej;
- rozpoznaje fikcję literacką, rozróżnia i wyjaśnia elementy realistyczne i fantastyczne w utworach;
- opracowuje proste tłumaczenia tekstów utworów muzycznych, wykorzystuje słowniki języka rosyjskiego/języka angielskiego;
- słucha muzyki, rozpoznaje, rozróżnia i omawia jej cechy, przedstawia własny stosunek do słuchanego repertuaru;
- indywidualnie i zespołowo muzykuje;
- uczestniczy w tworzeniu artystycznego projektu edukacyjnego;
- wyszukuje nagrania z literatury muzycznej w celu zilustrowania twórczości kompozytorów, charakterystyki stylów;
- potrafi samodzielnie i skutecznie poszukiwać informacji z różnych źródeł, również przy wykorzystaniu nowoczesnych technologii informacyjno-komunikacyjnych;
- porządkuje, krytycznie analizuje i wykorzystuje wyszukane informacje;
- przygotowuje wystąpienie na seminarium;
- rozwija kreatywność, innowacyjność i przedsiębiorczość;
- zwiększa sprawność językową w obszarze języków obcych w zakresie: czytania tekstów, poszerzania zasobów słownictwa, tłumaczenia tekstów, tworzenia i zapisywania w języku rosyjskim i angielskim kilkudzaniowych wypowiedzi poprawnych pod

względem gramatycznym, tworzenia pism użytkowych, sprawnego posługiwania się mową dialogową w sytuacjach życia codziennego;

- podejmuje decyzje dotyczące działania grupy uczniowskiej biorącej udział w projekcie – zarówno w skali makro (cała grupa) jak i mikro (podgrupa zajmująca się jednym z podtematów projektu).

4.2.3. Cele wychowawcze. Uczeń:

- wykazuje refleksyjne myślenie i potrafi zrezygnować z własnych pomysłów lub dokonać ich modyfikacji dla dobra wspólnego zadania;
- jest pomysłowy i wykazuje odwagę twórczą, rozwija wrażliwość;
- wykonuje zadania powierzone przez zespół i bierze za nie odpowiedzialność;
- podejmuje skuteczną współpracę w grupie, poznaje i stosuje sposoby pokonywania trudności i rozwiązywania konfliktów;
- kształci takie cechy jak dociekliwość, rzetelność, staranność;
- rozwija samodzielność i umiejętność współpracy i życia w grupie, przydatne w przyszłej pracy zawodowej;
- rozwija umiejętności oceniania i samokontroli, w tym wyraża własne opinie i słucha opinii innych osób.

4.2.4. Cele szczegółowe dla uczniów

Cele poznawcze:

- Znam najwybitniejszych polskich i światowych przedstawicieli poezji śpiewanej.
- Znam poetów, których utwory zostały zaadaptowane na poezję śpiewaną.
- Znam zasady tworzenia sztuki teatralnej, inscenizacji.

Cele kształcące:

- Tworzę artystyczny projekt.
- Gromadzę materiały do portfolio.
- Tworzę lub odtwarzam wiersz, inscenizację, piosenkę.
- Opracowuję w grupie scenariusz Saloniku Poetyckiego, wykorzystując talenty swoje i rówieśników.
- Korzystam z technologii informacyjno-komunikacyjnych.
- Pogłębiam swoją znajomość języka rosyjskiego pod kątem słownictwa, sprawności komunikacyjnych w mowie i piśmie (doskonale umiejętności związane ze sprawnością przekładu).

Cele wychowawcze:

- Współdziałam z innymi, szanując zasady pracy i zdanie rówieśników.
- Wykazuję wrażliwość na walory poezji śpiewanej.
- Oceniam siebie i innych.

5. Treści kształcenia

5.1. Przedmiot I. Język rosyjski

5.2. Przedmiot II. Język angielski

Projekt przeznaczony jest do realizacji na dwóch językach obcych nauczanych. Zakłada, że język rosyjski jest nauczany jako pierwszy lub realizowany jest od klasy VII w klasie

dwujęzycznej – podstawa programowa wersja II.1, II.1.DJ, II.2.DJ. Treści kształcenia przedstawione poniżej są wspólne dla języka rosyjskiego nauczanego jako pierwszy lub w klasie dwujęzycznej oraz dla drugiego języka obcego. Zadaniem nauczyciela jest odpowiednie dostosowanie poziomu trudności do umiejętności językowych uczniów. Założenia w obszarze celów, treści oraz procedur osiągnięcia celów zostały oparte na programie nauczania języka rosyjskiego dla II etapu edukacyjnego język pierwszy (klasy IV–VIII) i język drugi (klasy VII–VIII) *На хорошем уровне* autorstwa Beaty Gawęckiej-Ajchel.

Uczeń posługuje się podstawowym zasobem środków językowych (leksykalnych, gramatycznych, ortograficznych oraz fonetycznych), umożliwiającym realizację pozostałych wymagań ogólnych w zakresie następujących tematów:

- człowiek (np. dane personalne, okresy życia, wygląd zewnętrzny, cechy charakteru, rzeczy osobiste, uczucia i emocje, umiejętności i zainteresowania) – nazwiska poetów i pieśniarzy, podstawowe informacje dotyczące ich biografii;
- kultura (np. dziedziny kultury, twórcy i ich dzieła, uczestnictwo w kulturze, tradycje i zwyczaje, media) – treści bajek, wierszy, piosenek w języku rosyjskim i angielskim;
- życie społeczne (np. wydarzenia i zjawiska społeczne) – wynikające z treści utworów poetyckich, odczytywanie myśli przewodniej.

Uczniowie podejmą próby dokonania tłumaczeń wyrazów, zdań, tekstów piosenek – poziom uzależniony będzie od indywidualnych kompetencji językowych.

Uczeń samodzielnie lub w grupie będzie przez słuchanie i czytanie poznawał piosenki, bajki. Ponadto uczeń:

- będzie rozumiał proste wypowiedzi, określał ich główną myśl i intencje autora;
- będzie wyrażał swoje emocje i przeżycia związane z odbiorem sztuki w języku obcym;
- dokona próby przekładu, napisze ogłoszenie i zaproszenie do udziału w Saloniku Poetyckim;
- poszerzy swoją wiedzę o krajach i społecznościach, w których żyją lub żyli poeci i pieśniarze;
- nauczy się wykorzystywać słowniki do tworzenia własnych notatek z zastosowaniem mnemotechnik;
- będzie kształcił świadomość językową, dostrzegał podobieństwa i różnice między językami.

5.3. Przedmiot III. Język polski

W trakcie realizacji projektu uczniowie poszerzą swoją wiedzę na temat utworów lirycznych. Poznają ich klasyfikację i podział. Ich praca będzie skoncentrowana przede wszystkim na interpretacji tekstów piosenek (wierszy wybitnych poetów polskich i zagranicznych). Uczniowie będą objaśniać znaczenia dosłowne i przenośne w tekstach, korzystając z wiedzy z zakresu kształcenia literackiego i kulturowego. Zainspirowani, sami staną się twórcami wierszy oraz opracują scenariusz inscenizacji teatralnej. Zagadnienia te zawarte są w podstawie programowej kształcenia ogólnego w pozycji: I.1.2.4.8.10; III.1/2/3 2/2; IV.1.2.4

5.4. Pozostałe

Muzyka

Muzyka jest niezbędnym ogniwem w realizacji projektu (III.6). Uczniowie będą samodzielnie wyszukiwać w wydawnictwach książkowych, zasobach internetu i innych dostępnych źródłach informacje o najważniejszych polskich i zagranicznych przedstawicielach poezji śpiewanej. Sami stworzą kanon najciekawszych piosenek – będą słuchać nagrań (I.4.1/b,c), uczyć się tekstów i śpiewać je indywidualnie i grupowo (I.1,1/b). Samodzielnie opracowane tłumaczenia pozwolą im właściwie interpretować ich treść i przesłanie (I.4.4/a.c.d). Nauczyciel będzie inspirował ich poszukiwania.

Plastyka

Powiązanie niniejszego projektu z plastyką polega na inscenizacji *Bajki o rybaku i złotej rybce* oraz zorganizowaniu Saloniku Poetyckiego. Uczniowie opracują scenografię i kostiumy – w zadaniach plastycznych dokonają interpretacji plastycznej niezbędnych elementów scenografii (II.1). Przygotują także aranżacje przestrzenne (II.4). Grupowo podejmą próby integracji sztuk (animacja form plastycznych w przestrzeni plus światło i dźwięk).(II.5)

Informatyka

Kompetencje cyfrowe uczniów wykorzystają do poszukiwania, przechowywania i odtwarzania informacji (II.3.a,b,d III.1,b; 2/a, b, IV.1). Będzie tworzył własną i grupową kolekcję twórców poezji śpiewanej. Wykorzysta pocztę elektroniczną lub komunikatory celem realizacji zadań zdalnie lub hybrydowo (III.2/b/c;IV.2,3;V.1). Przygotuje własne obrazy z wykorzystaniem programów graficznych (II.3,b); stworzy estetyczne kompozycje graficzne, kolaże; będzie wykonywać zdjęcia i nagrywać krótkie filmy, a następnie poddawać je podstawowej obróbce cyfrowej (II.3.a).

6. Charakterystyka odbiorców

6.1. Typ szkoły

Szkoła podstawowa

6.2. Wiek uczniów

12–13 lat

6.3. Klasa

VI i VII

6.4. Zróżnicowanie potrzeb i umiejętności

Każdy uczeń odnajdzie w projekcie zagadnienia, które będą odpowiadać jego zainteresowaniom i uzdolnieniom. Działania te powinny być dostosowane do indywidualnych potrzeb rozwojowych i edukacyjnych oraz możliwości psychofizycznych uczniów. W przypadku uczniów z orzeczeniem o potrzebie kształcenia specjalnego z uwagi na niepełnosprawność należy dostosować warunki realizacji działań projektowych, cele, zadania, metody, formy pracy oraz sposoby sprawdzania i oceniania do specyfiki niepełnosprawności danego ucznia. W każdej szkole, w której kształcą się uczniowie z niepełnosprawnościami, zatrudnieni są pedagodzy specjaliści, którzy

współorganizują proces nauczania-uczenia się uczniów. To nauczyciel pedagog specjalny będzie wspierał zarówno nauczycieli, jak i uczenia w wykonywaniu zadań. Działania projektowe dadzą uczniom szansę na rozwój innowacyjności i kreatywności w działaniu. Będą oni mogli dokonywać wyboru zadań i rozwijać je według własnej koncepcji (przy zachowaniu celów uzgodnionych w projekcie). Ponadto współpraca z rówieśnikami w ramach zespołów projektowych pozwoli wymieniać się pomysłami, spostrzeżeniami, dzielić zadania i uczyć się od siebie. Uczeń może wykonywać zadania dostosowane do swoich możliwości, wykorzystując indywidualne zainteresowania. Implementowanie założeń edukacji włączającej, zapewniającej **aktywny udział i uczestnictwo każdego ucznia w procesie nauczania-uczenia się, pozwoli każdemu uczniowi na osiągnięcie sukcesu**. Duży wpływ ten sukces będzie miało zaangażowanie nauczycieli, w szczególności nauczyciela wychowawcy, który powinien stać się facylitatorem zmian – mediatorem i osobą pomagającą grupie w podejmowaniu decyzji.

6.5. Inne cechy odbiorców

Do udziału w projekcie edukacyjnym można zaprosić uczniów, którzy grają na instrumentach muzycznych lub przejawiają talenty artystyczne.

7. Formy i metody realizacji projektu

7.1. Formy pracy

1. Praca indywidualna zróżnicowana

W obrębie grupy uczniowie mogą wyznaczyć sobie zadania szczegółowe, inne dla każdego członka grupy, ale takie, które połączone ze sobą dadzą pełną odpowiedź na zadanie projektowe.

2. Praca zbiorowa

Praca w grupach jednolita, zróżnicowana.

7.2. Metody pracy – realizacja celów poznawczych

Zaproponowane metody i techniki pracy pomogą kształtować u uczniów kompetencje kluczowe, których celem nadrzędnym jest wyrównywanie szans i możliwości każdego ucznia (dobra jakość edukacji włączającej), przeciwdziałanie wykluczeniu edukacyjnemu a w perspektywie mają największy wpływ na sytuację obywatela na rynku pracy. Metody te są zgodne z założeniami szkoły poznawczej i konstruktywistycznej, do których odwołuje się autorka programu nauczania języka rosyjskiego „*На хорошем уровне*”, Beata Gawęcka-Ajchel. Kształtowanie ośmiu kompetencji kluczowych odbywa się na każdym przedmiocie i każdych zajęciach. W procesie nauczania-uczenia się następuje połączenie wiedzy, umiejętności i postaw. Metody te „umożliwiają indywidualizację procesu nauczania oraz faktyczną realizację założeń edukacji włączającej.”

- Metoda problemowa – dyskusja sokratejska: to intelektualna rozmowa, która koncentruje się na wybranym tekście, eseju, raporcie, wierszu czy filmie wideo. Uczestnicy zapoznają się z materiałem źródłowym i podejmują dyskusję, by dojść do prawdy – to, co niejasne – wyjaśnić, znaleźć przyczyny zjawiska czy uzasadnienie czyjegoś postępowania.
- Metody definiowania pojęć: burza mózgów, mapy pojęciowe, mapa mentalna.
- Praca z tekstem.

7.3. Metody pracy – realizacja celów kształcących

Metody praktyczne i aktywizujące ułatwiają uczniom bezpośrednio poznanie rzeczywistości oraz pozwalają na wykorzystanie posiadanej przez nich wiedzy w rozwiązywaniu problemów praktycznych. Rozwijają kreatywność, a także zdolność krytycznego myślenia i rozwiązywania problemów. Służą do prawidłowego i skutecznego korzystania z różnych języków, rozumienia komunikatów mówionych, podejmowania, podtrzymywania i kończenia rozmowy oraz czytania, rozumienia i tworzenia tekstów – z różnym poziomem biegłości w poszczególnych językach, odpowiednio do potrzeb danej osoby.

- **Metody pracy z piosenką.** Obejmują słuchanie, nucenie murmurando, rytmizowanie, śpiewanie, nauka tekstów piosenek na pamięć.
- **Gra na instrumencie.** Uczniowie grają na gitarze, flecie prostym; grają proste akordy, fragmenty utworów lub całe utwory.
- **Drama.** Metoda polega na inscenizacji, podczas której uczniowie wchodzą w określone role.
- **Portfolio.** Portfolio jest metodą aktywizującą, która polega na wyszukiwaniu i gromadzeniu w teczce materiałów na wybrany temat. Dzięki konieczności ciągłego segregowania i wartościowania zebranych dokumentów uczniowie kształcą umiejętność porządkowania wiadomości. Ponadto uczą się korzystania z różnych źródeł informacji oraz efektywnej współpracy podczas wymienia się zgromadzonymi materiałami. Portfolio może być wykonywane z zastosowaniem TIK.
- **Praca z materiałami źródłowymi.** Metoda ta polega na aktywizacji uczniów poprzez zastosowanie materiałów audiowizualnych: nagrań muzycznych, audycji radiowych, filmów i materiałów filmowych, zdjęć. Zastosowanie tej metody stanowi zwykle początek/wstęp do dyskusji, dramy, pracy w grupach. Charakteryzuje się wysoką aktywizacją uczniów, wzbudza duże zainteresowanie, pozwala na lepsze, łatwiejsze i szybsze zrozumienie tematu i znacznie zwiększa zdolność zapamiętywania.
- **Metoda przewodniego tekstu.** Opiera się na zdobywaniu przez ucznia nowej wiedzy i umiejętności. Ma ona charakter strukturalny: problem jest przedstawiony jako struktura o niewystarczającej ilości danych, która musi zostać uzupełniona przez ucznia drogą poszukiwań.
- **Metody problemowe – burza mózgów.** Nauczyciel przedstawia problem. Następnie zbiera i zapisuje wszystkie pomysły uczniów, nawet te, które wydają się niedopasowane do tematu. Ostatnim etapem jest wartościowanie i porządkowanie pomysłów.

Metody i techniki planowania

- **Gwiazda pytań.** Uczniowie w grupach udzielają na plakacie odpowiedzi na pytania: *Kto? Gdzie? Kiedy? Co będziemy tam robić? Jak zrealizujemy zadania? W środku gwiazdy zagadnienie: Po co...?*
- **Planowanie z przyszłości.** To metoda pracy indywidualnej i zespołowej stanowiąca inne podejście do planowania, gdyż punktem wyjścia jest tu stworzenie realistycznej wizji przyszłości. Planowanie to nic innego jak „cofanie się” ku teraźniejszości.

7.4. Metody pracy – realizacja celów wychowawczych

1. Techniki samooceny i oceny koleżeńskiej.

- **Metoda oceny koleżeńskiej (informacji zwrotnej): metoda kanapki.** Uczniowie wpisują swoje spostrzeżenia na rysunek przedstawiający kanapkę/hamburgera. Metoda ta ma zastosowanie do każdego obszaru w procesie nauczania-uczenia się. Składa się z 3 etapów:
 - etap 1.: przekazanie informacji pozytywnej (dotyczącej zachowania, wypowiedzi ustnej lub pisemnej, wykonanego zadania) – co było prawidłowe, ciekawe, istotne;
 - etap 2.: przekazanie informacji negatywnej – wskazanie obszaru do poprawy, co można ulepszyć, czego brakowało (istotne jest, aby informacja była przekazana w sposób niewzbudzający w odbiorcy negatywnych emocji, unikamy określić oceniających na rzecz informujących);
 - etap 3.: pozytywna informacja: docenienie wysiłku, zaangażowania, wskazanie mocnych stron kolegi/koleżanki, wskazanie możliwości i sposobów poprawy.
- **Coachingowa informacja zwrotna.** Osoba (uczeń, nauczyciel) inspirowane do autorefleksji, zadając pytania o: pozytyw (Co zaplanowałeś? Z czego jesteś zadowolony? Co już potrafisz?), obszary wymagające rozwoju (Co jest twoją mocną stroną? Nad czym musisz popracować?), planowanie dalszych działań (Co zrobisz w przyszłości? Jak chcesz to zrobić?). Zachęcamy do dokonania analizy własnych działań i postaw.
- Jeżeli decyzją MEiN oraz Głównego Inspektoratu Sanitarnego zajęcia edukacyjne w szkole będą się odbywać zdalnie lub hybrydowo, nauczyciele i uczniowie będą mogli wykorzystać metody pracy zdalnej zgodnie z możliwościami szkoły i uczniów. Metody te poznają uczniowie na lekcjach informatyki.

2. Metody wpływu osobistego – wysuwanie propozycji, wyrażanie aprobaty i dezaprobaty

- **Metaplan.** Uczniowie w grupach odpowiadają na pytania: *Jak jest? Jak powinno być? Dlaczego nie jest tak, jak powinno być?*. Na końcu formułują wnioski.
- **Dyskusja okrągłego stołu.** Nauczyciel przedstawia problem, po czym następuje swobodna wymiana poglądów między nauczycielem a uczniami oraz uczniów między sobą, wzajemne udzielanie sobie wyjaśnień, dochodzenie do konsensusu.
- **Technika niedokończonych zdań.** Uczniowie analizują określoną sytuację, zachowanie, zadanie, udzielając odpowiedzi poprzez dokończenie zdań. Np. poddając analizie warunki dobrej współpracy, można zastosować następujące niedokończone zdania: *Szybko i dobrze realizuję zdanie grupowe, gdy...; Ważne we współpracy jest, abym...; Przeszkadza mi bardzo...; Powinniśmy unikać...; Oczekuję od was, że...* Kontrakt grupowy może mieć wygląd plakatu, na którym rysunki i krótkie wyrażenia opiszą warunki dobrej współpracy, np. tarcza strzelnicza – trzymamy się wyznaczonego celu.

8. Sposób realizacji projektu edukacyjnego

8.1. Zainicjowanie projektu

Nauczyciele w pierwszym tygodniu października poświęcą jedną godzinę lekcyjną na przedstawienie tematu projektu interdyscyplinarnego w odniesieniu do realizowanych

treści zawartych w podstawie programowej kształcenia ogólnego. Wskażą możliwe do rozważenia zagadnienia, które mogą być punktem wyjścia do określenia problemów wartych zainteresowania i podjęcia trudu rozwiązania, a przy tym zmotywują do działania, kładąc nacisk na samodzielność i odpowiedzialność uczestników. Jasno określone ogólne cele sprawią, iż uczniowie zrozumieją stawiane im oczekiwania, i pozwolą im na samodzielne kreowanie działań do realizacji celów szczegółowych. Nauczyciele określą, ile czasu uczniowie będą mieli na pracę metodą projektu na lekcjach, a ile w czasie pozalekcyjnym. W przypadku uczniów, którzy jeszcze nie pracowali metodą projektu edukacyjnego, nauczyciele omówią założenia tej metody, analizując poszczególne etapy, oraz ustalą z uczniami sposoby dokumentowania pracy nad projektem. Przekazą instrukcję zawierającą niezbędne informacje, pomocne w pracy nad projektem, w jego przygotowaniu i zaprezentowaniu. Określą także wymagania edukacyjne wraz ze szczegółowymi kryteriami oceniania. W szkole może pojawić się plakat zachęcający do przyłączenia się do projektu uczniów innych klas o uzdolnieniach muzycznych i aktorskich. Na godzinie z wychowawcą nastąpi podział na grupy. Uczniowie klas VI i VII, którzy będą zainteresowani udziałem w tym projekcie, spotkają się na sali gimnastycznej, aby przedstawić problematykę szczegółową poszczególnych grup oraz przyjęć wstępną koncepcję przedsięwzięcia końcowego – Saloniku Poetyckiego, adresowanego do seniorów.

8.2. Spisanie regulaminu/kontraktu

Nauczyciele biorący udział w projekcie interdyscyplinarnym lub opiekun projektu zaprezentują uczniom schemat projektu, cel ogólny, czas trwania oraz terminarz spotkań. Przedstawią propozycje regulaminu i celem ustalenia jego wspólnej koncepcji przeprowadzą wśród uczniów dyskusję. Spisanie regulaminu między uczniami a opiekunem projektu i innymi nauczycielami nastąpi pod przewodnictwem nauczyciela języka rosyjskiego w czasie pierwszego spotkania uczniów wszystkich klas na sali gimnastycznej, w obecności pozostałych nauczycieli. Następnie na lekcji z wychowawcą uczniowie określą szczegóły kontraktu grupowego – nauczyciel wychowawca zrealizuje warsztat, podczas którego uczniowie dowiedzą się, jakie warunki muszą być spełnione, aby praca w grupie projektowej przebiegała sprawnie, planowo i dawała szansę każdemu na realizację zarówno własnych pomysłów, jak i pomysłów całej grupy. Spiszą kontrakt i podpiszą go. Kontrakt grupowy może mieć wygląd plakatu, na którym rysunki i krótkie wyrażenia opiszą warunki dobrej współpracy (np. tarcza strzelnicza – trzymanie się wyznaczonego celu, linia brzegowa lub zapis „do brzegu” – trzymanie się tematu wypowiedzi itp.). Kontrakt w formie plakatu może zostać powieszony w klasie, aby zawsze można się było do niego odwoływać i przypominać go.

8.3. Wybór tematu

Uczniowie realizują jeden projekt interdyscyplinarny, którego temat przewodni został przedstawiony: *Liryczne metamorfozy – od bajek Puszkina do piosenek Agnieszki Osieckiej*. Samodzielnie dokonają wyboru problemów/zagadnień szczegółowych, którymi chcieliby się zająć – w ten sposób powstaną „podprojekty”. Połączenie efektów prac grupowych przyczyni się do realizacji celów ogólnych. W pierwszym tygodniu każdy nauczyciel poświęci czas na swojej lekcji, aby przedstawić zakres treści szczegółowych możliwych do realizacji w projekcie. Inspirują uczniów pokazując zagadnienie z różnych perspektyw. Pierwsze rozmowy z nauczycielami na zajęciach edukacyjnych powinny uświadomić

złożoność zagadnienia na przestrzeni historycznej oraz jego interdyscyplinarność. Każda grupa projektowa zajmie się takim tematem szczegółowym/problemem, który ją najbardziej interesuje. Nauczyciele wykorzystają metody aktywne, aby pomóc uczniom odkryć własne preferencje w obrębie tematu, wielość i złożoność zagadnień. Szczególnie ważne będzie odwołanie się do zainteresowań uczniów. Projekt może się stać kuźnią talentów i pomóc w odkryciu uzdolnień: muzycznych, aktorskich, plastycznych i poetyckich.

8.4. Podział na grupy

Uczniowie połączą się w grupy liczące 5–6 osób. Nauczyciel może dokonać grupowania dzieci na:

- grupy jednorodne (osoby o podobnych osiągnięciach bądź zainteresowaniach);
- grupy o zróżnicowanym poziomie (osoby w grupie mogą się wtedy wzajemnie wspierać, pomagać sobie);
- grupy koleżeńskie (wpływa to jednak niekorzystnie na integrację całości klasy, wspomaga tworzenie się tzw. klik koleżeńskich.);
- grupy doboru celowego (zgodnie z celem, jaki chcemy osiągnąć);
- grupy losowe.

Uczniowie mogą dobrać się w zespoły, a następnie podjąć decyzję dotyczącą tematu projektu. Można też najpierw ustalić wspólnie możliwe w ramach danego zagadnienia problemy do rozwiązania – tematy projektów (np. z wykorzystaniem metody burzy mózgów), do wykonania których dobiorą się zespoły projektowe. Nauczyciel wychowawca, organizując warsztat dla uczniów, którego celem jest połączenie ich w grupy zadaniowe, powinien zwrócić uwagę, aby w przypadku uczniów ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi – SPE – wziąć pod uwagę, w jakiej grupie rówieśników najchętniej przebywają, którzy uczniowie w codziennej pracy szkolnej okazują im sympatię i życzliwość.

8.5. Sformułowanie ogólnych oraz szczegółowych celów projektu

Podczas warsztatów, pod opieką nauczyciela uczniowie w grupach projektowych opracowują cele ogólne i szczegółowe własnych projektów oraz działania służące realizacji tychże celów (operacjonalizacja celów). Nauczyciel wykorzysta metody aktywizujące, np. gwiazdę pytań, metaplan, oraz metody planowania i podejmowania decyzji, np. planowanie z przyszłości. Będzie moderował pracę grup, wspierał, pobudzał do kreatywności i innowacyjności.

8.6. Przygotowanie harmonogramu pracy i podział zadań

Harmonogram prac powstanie podczas warsztatów prowadzonych metodami aktywnymi. Gwiazda pytań oraz metody planowania (np. planowanie z przyszłości) wyłonią zadania, działania do wykonania, a także osoby, które je wykonają. Następnie uczniowie określą dokładny termin ich realizacji. Realizacja tych zadań musi być zsynchronizowana z terminarzem działań projektowych określonym w regulaminie projektu.

Uczniowie określą szczegółowy harmonogram pracy grupy, terminy realizacji poszczególnych działań oraz osoby odpowiedzialne za ich realizację. Każdy uczeń

będzie mógł wskazać własne zadania zgodnie z uzdolnieniami i talentami, które może wykonywać równoległe z grupą. Zadania indywidualne i grupowe stanowią będą elementy pracy projektowej uczniów. Każdy uczeń będzie mógł dostosować zadania do swoich możliwości, oczekiwań i zainteresowań.

8.7. Dobór literatury i poszukiwanie źródeł wiedzy

Grupy zapoznają się z zasobami biblioteki oraz możliwościami poszukiwania wiedzy na terenie szkoły – komputery w bibliotece, dostęp do internetu, tabletów itp. Nauczyciele udzielą uczniom instrukcji dotyczącej korzystania z różnych źródeł wiedzy, np. encyklopedii, wyszukiwarek internetowych, stron, na których można znaleźć informacje itp. Można przygotować gotowy katalog zasobów.

Katalog zasobów

Poezja:

- Julian Tuwim, *Wspomnienie, Grande Valse Brillante (Kwiaty polskie)*
- Kazimierz Przerwa-Tetmajer, *Mów do mnie jeszcze*
- Zbigniew Herbert, *Kamyk*
- Tadeusz Kubiak, *Kwiaty ojczyście*
- Miron Białoszewski *Karuzela z madonnami*
- Krzysztof Kamil Baczyński
- Konstanty Ildefons Gałczyński *Ocalić od zapomnienia*
- Edward Stachura, *Człowiek człowiekowi, Jest już za późno, nie jest za późno, Z nim będziesz szczęśliwsza, Nie rozdziobią nas kruki*
- Leopold Staff, *Więc można kochać*
- Jarosław Iwaszkiewicz, *Takiej drugiej nocy*
- Maria Pawlikowska-Jasnorzewska, *Kto chce, bym go kochała*
- Jan Pietrzak, *Żeby Polska była Polską*
- Grzegorz Ciechowski
- Agnieszka Osiecka
- Aleksander Puszkina.

Wykonawcy:

- Włodzimierz Wysocki (Владимир Высоцкий), Bułat Okudźawa (Булат Шалвович Окуджава), Aleksy Awdiejew (znany jako Alosza Awdiejew), Ewa Demarczyk, Czesław Niemen, Marek Grechuta, Elżbieta Adamiak, Andrzej Sikorowski, Grzegorz Turnau, Jacek Kaczmarski, *Stare Dobre Małżeństwo, Republika*, Przemysław Gintrowski, Agnieszka Osiecka, Bob Dylan, Leonard Cohen, Édith Piaf.

8.8. Realizacja projektu

Uczniowie będą rozwiązywać problemy i realizować zaplanowane działania:

- na zajęciach edukacyjnych (liczba tych zajęć będzie ustalona w regulaminie);
- w ramach samokształcenia, w czasie pozalekcyjnym.

Harmonogram realizacji działań w projekcie:

ETAP I: Działania organizacyjne.

1. Spotkanie uczniów z nauczycielami i zainicjowanie projektu. Ustalenie regulaminu (1 godz.).

2. Zapoznanie uczniów z zagadnieniami w obrębie tematu projektu na lekcjach: języka rosyjskiego, angielskiego, polskiego, plastyki, muzyki i informatyki. Wskazanie zagadnień, które będą realizowane na zajęciach edukacyjnych (na każdym przedmiocie – 15 min.).
3. Połączenie się uczniów w grupy projektowe, opracowanie kontraktu, określenie tematów, celów szczegółowych oraz harmonogramu działań (na zajęciach z wychowawcą – 2 godz.).

ETAP II i III: Praca na lekcjach oraz samodzielna realizacja działań przez grupy.

1. Realizacja zagadnień na zajęciach edukacyjnych: j. rosyjski – 8 godz.; j. angielski – 6 godz.; j. polski – 4 godz.; muzyka – 4 godz.; plastyka – 2 godz.; informatyka – 4 godz. Przykładowe dostosowania dla uczniów:
 - uczeń zdolny – sam wyszukuje informacje, referuje nowe tematy, dzieli się swoimi zainteresowaniami;
 - uczeń z niepełnosprawnością słuchu – stosowanie alternatywnych metod komunikacji, uczeń powinien siedzieć blisko nauczyciela, nauczyciel powinien mówić wolno, dokładnie wymawiając słowa, należy wyeliminować zbędny hałas, uwzględniać błędy w pisowni i nie obniżać oceny; zastosować takie metody odbioru muzyki, aby percypowane stopami, rękoma drgania pozwoliły wyczuwać rytm;
 - uczeń z niepełnosprawnością ruchową – dostosować ciągi komunikacyjne do przemieszczania się osoby na wózku inwalidzkim, w przypadku niedowładów kończyn górnych zastosować komputer jako narzędzie do pisania, umożliwić nagrywanie lekcji;
 - uczeń z autyzmem (w tym z Zespołem Aspergera) – uwzględnić trudności z komunikacją, zastosować alternatywne metody komunikacji, wykorzystać specyficzne zainteresowania ucznia z ZA, w uzasadnionych przypadkach zastosować komputer jako narzędzie pisarskie, wspierać dziecko w nawiązywaniu relacji w grupie;
 - uczeń ze specyficznymi trudnościami w uczeniu się – przeczytać tekst uczniowi, a następnie zachęcić do samodzielnego czytania, dostosować słuchowiska na płytach CD, podczas pisania uczeń może przepisywać lub pisać z pamięci, zastosować wielokolorowy zapis, wdrażać do pracy ze słownikiem polsko-rosyjskim i rosyjsko-polskim;
 - uczeń z trudnościami adaptacyjnymi związanymi z różnicami kulturowymi lub ze zmianą środowiska edukacyjnego – wykorzystanie potencjału językowego uczniów z Ukrainy, Litwy czy Białorusi we wspieraniu uczniów z Polski na lekcjach języka rosyjskiego i odwrotnie na lekcjach języka polskiego;
 - uczeń mający trudności z uwagi na chorobę przewlektą – zapewnienie współpracy z grupą z zastosowaniem komunikatorów TIK, zaproponować takie zadania do realizacji, które zbytnio nie obciążą ucznia fizycznie ani psychicznie, najlepiej, aby uczeń sam zdecydował o wyborze zadań, aby były również zgodne z jego zainteresowaniami.
2. Praca samodzielna uczniów (ok. 10 godz.).
3. Bieżący monitoring: na zajęciach z wychowawcą (w XI, XII, I – po 1 godz.).

ETAP IV. Opracowywanie danych, przygotowanie repertuaru do Saloniku Poetyckiego.

1. Konsultacje grupowe z nauczycielami, wsparcie uczniów w przezwyciężaniu trudności (w każdym miesiącu 2 godz. konsultacji z nauczycielem języka rosyjskiego, po 1 godz. z nauczycielami pozostałych przedmiotów).
2. Praca własna grup projektowych – zadania wspólne oraz indywidualne (przygotowanie portfolio) (ok. 10 godz.).

ETAP V. Samoocena, ocena i ewaluacja.

1. Dokonanie oceny pracy grup w projekcie oraz samoocena i ocena koleżeńska: na zajęciach z wychowawcą (1 godz. na klasę).
2. Ocena wyrażona stopniem wraz z krótką informacją zwrotną – każdy nauczyciel ocenia pracę grup oraz pracę każdego ucznia z osobna (1 godz. na przedmiot).

ETAP VI. Prezentacja efektów działań projektowych.

1. Poranek poetycki – spotkanie wszystkich grup projektowych (wystawa plakatów, recytacja wierszy, śpiewanie piosenek, inscenizacja bajki, wystawa wytworów: portfolio) (2 godz.)
2. Salonik Poetycki – prezentacja efektów przed babciami i dziadkami. (2 godz.)

Uczniowie będą mogli korzystać ze wsparcia nauczycieli podczas zajęć edukacyjnych oraz spotkań konsultacyjnych (powinny być określone w regulaminie projektu, każdy nauczyciel powinien wyznaczyć termin takich konsultacji). Każdy nauczyciel powinien zwrócić uwagę na potrzeby i możliwości uczniów, wspierać, naprowadzać poprzez zadawanie pytań filtrujących, diagnozujących i pobudzających do refleksji.

8.9. Prezentacja wyników

Prezentacja wyników będzie miała dwa etapy:

- I etap: Poranek Poetycki, podczas którego wszystkie zespoły projektowe przedstawią wyniki pracy w postaci plakatów, prezentacji multimedialnych, recytacji wierszy, śpiewania piosenek, inscenizacji;
- II etap: organizacja Saloniku Poetyckiego dla seniorów.

Przygotowanie repertuaru: wiersze (własne i poetów rosyjskich/radzieckich/angielskich), inscenizacja *Bajki o rybaku i złotej rybce*, poezja śpiewana. Zaproszenie seniorów z okazji Dnia Babci i Dziadka. Jeśli w okolicy jest Dom Seniora, można nawiązać kontakt i zorganizować dla pensjonariuszy Salonik Poetycki nr 2 (wieczór poetycki).

Podczas Poranku Poetyckiego uczniowie powinni ustnie, krótko zaprezentować swój projekt:

- przedstawić tytuł, temat i uzasadnić ich wybór;
- opisać odkrycia, wskazać, co – i dlaczego – było zaskakujące, ciekawe.

Każda grupa projektowa prezentuje podczas Poranku Poetyckiego taką formę artystycznego wyrazu (wiersze, piosenki, inscenizacje), jaką przygotowała.

8.10. Ewaluacja

Ewaluacja będzie ostatnim etapem projektu, podczas którego uczestnicy zostaną ocenieni zgodnie z wcześniej przyjętymi kryteriami, a także z uwzględnieniem ich indywidualnych możliwości psychofizycznych, potrzeb oraz zaangażowania w realizację projektu. Uczniowie zostaną poproszeni o dokonanie samooceny i oceny koleżeńskiej. Każdy uczeń odpowie na pytanie, w jaki sposób projekt wpłynął na jego życie oraz co w nim zmienił. Ewaluacja zostanie dokonana na lekcji języka rosyjskiego. Na tym etapie nauczyciel udzieli uczniom informacji zwrotnej – podkreśli kreatywność uczniów, zaangażowanie, wysiłek każdego. Omówi korzystne dla uczestników projektu działania w obrębie realizacji treści z podstawy programowej kształcenia ogólnego, a także udzieli uczniom wskazówek do pracy nad podobnymi zadaniami w przyszłości, odnosząc się równocześnie do zaobserwowanych trudności czy braków.

9. Regulamin/kontrakt

Kontrakt pomiędzy uczniem/uczniami a opiekunem projektu:

- Imię i nazwisko ucznia / imiona i nazwiska uczniów... klasa...
- Imię i nazwisko opiekuna projektu...
- Imiona i nazwiska nauczycieli zaangażowanych w projekt...
- Temat projektu...
- Zadania dla ucznia/uczniów wraz z harmonogramem realizacji – obejmuje wyszczególnione na każdym etapie projektu: zadania do realizacji, termin, termin konsultacji z opiekunem projektu, terminy spotkań z wychowawcą, terminy konsultacji z innymi nauczycielami, osoby odpowiedzialne (może być zapisane w tabeli), np. etap wstępny – działania organizacyjne; termin: 10 X; zadania: zainicjowanie projektu; odpowiedzialni: opiekun projektu, nauczyciele.

10. Ocenianie

Nauczyciel powinien na bieżąco monitorować pracę uczniów poprzez zastosowanie ustalonych kryteriów. Ocenie będą podlegać poszczególne etapy pracy – ocena bieżąca oraz projekt jako całość. Bieżącą ocenę cyfrową lub punktową zawsze należy poprzeć udzieleniem ustnej lub pisemnej informacji zwrotnej, która odniesie się do tego, co uczeń zrobił dobrze, czego brakuje lub w czym popełnił błąd, oraz wskazanie kierunku dalszej pracy. Założenia oceniania włączającego należy zastosować w przypadku uczniów z niepełnosprawnościami, tak aby rodzaj zadań i realizowane treści kształcenia związane były z indywidualnym programem edukacyjno-terapeutycznym (IPET) opracowanym dla ucznia.

„**Oceniając proces tworzenia projektu**, należy wziąć pod uwagę następujące aspekty:

- samodzielność w doborze tematu, wyznaczeniu jego zakresu i określeniu zagadnień istotnych dla rozważanego problemu (w przypadku uczniów z niepełnosprawnościami oceniamy stopień zaangażowania w zadanie),
- stosunek do planowania pracy, umiejętność pracy w zespole, stosowanie się do reguł przyjętych przez zespół,
- terminowość i odpowiedzialność w wywiązywaniu się z zaplanowanych prac,
- umiejętność rozwiązywania pojawiających się problemów, w przypadku uczniów ze SPE należy wziąć pod uwagę współpracę i uczenie się od innych,

- pracowitość i inicjatywa w przeprowadzaniu badań i poszukiwaniu źródeł informacji,
- wykorzystanie różnorodnych źródeł informacji,
- umiejętność doboru i selekcji informacji,
- umiejętność dokonania samooceny" (Mikina i Zajac 2014: 29).

„**Oceniając prezentację projektu**, należy wziąć pod uwagę:

- logikę układu prezentacji (wstęp, przedstawienie problemu i wniosków, zakończenie),
- posługiwanie się właściwą terminologią,
- wykorzystanie środków wspomagających prezentację (np. audiowizualnych),
- efektywne przedstawienie problemu – dobór informacji do prezentacji,
- profesjonalizm w zakresie zagadnień objętych tematem pracy (umiejętność obrony własnych poglądów i odpowiedzi na pytania dodatkowe)" (Mikina i Zajac 2014: 44).

Samoocena i ocena koleżeńska pracy w grupie – można zastosować Kartę obserwacji zachowań i realizacji działań w grupie, obejmującą następujące zagadnienia:

- Uwaznie słucham/słucha innych, nie przerywam/nie przerywa cudzych wypowiedzi.
- Zwięźle i konkretnie odnoszę/odnosi się, przedstawiam/przedstawia swoje opinie.
- Swoje opinie wyrażam/wyraża wprost, nie stosuję/nie stosuje aluzji.
- Swoje zadanie wypełniam/wypełnia terminowo.
- Jestem/jest dociekliwy i dokładny w badaniu problemu.
- Pomagam/pomaga w sytuacjach trudnych.

11. Ewaluacja

Metody ewaluacji:

- analiza dokumentów: portfolio uczniów (wystawa podczas Saloniku Poetyckiego), mapy mentalne/myśli,
- strona internetowa szkoły – sprawozdania z realizacji poszczególnych etapów oraz z przebiegu Poranka i Saloniku Poetyckiego
- kwestionariusze ankiet: **Karta samooceny ucznia i oceny pracy ucznia**

W tabeli należy ująć następujące zagadnienia: etap projektu, zadanie do realizacji, samoocena ucznia, ocena nauczyciela. Samooceny i oceny dokonuje się przez określenie stopnia realizacji zadania w skali od 1 do 10, gdzie 1 oznacza bardzo niski, a 10 maksymalny stopień realizacji zadania.

Ponadto nauczyciel powinien przekazać uczniowi informację zwrotną, ustną lub pisemną, w której wskaże, co uczeń zrobił dobrze, a co wymaga poprawy lub uzupełnienia, i zasugeruje dalszy kierunek realizacji działań projektowych.

Za każdy etap pracy projektowej uczeń może otrzymać 10 punktów – łącznie 60 punktów. Przełożenie uzyskanej punktacji na ocenę sumującą musi być zgodne ze statutem szkoły.

Oceny koleżeńskiej dokonują uczniowie podczas zajęć z wychowawcą z wykorzystaniem alternatywnych metod ewaluacji i metod aktywnych – kanapka, coachingowa informacja zwrotna – oraz zmodyfikowanej metody metaplanu.

Metaplan: Co zrobiliśmy wspólnie? Jak było? Jakie napotkaliśmy trudności? W czym okazaliśmy się dobrzy? Dlaczego nie było tak, jak być powinno? Wnioski i rekomendacje.

Narzędzia do bieżącego monitoringu zrealizowanych zadań:

W każdej klasie powinny wisieć plakaty dla każdej grupy projektowej, zawierające hasło:
To nam się udało, to już za nami!

Na plakacie byłyby wypisane zadania – kamienie milowe, zgodne z etapami prac projektowych. Podczas ustalonych w harmonogramie spotkań z wychowawcą oraz opiekunem projektu uczniowie wpisywaliby informacje o efektach swojej pracy, a następnie analizowaliby trudności oraz szukali rozwiązań. Uczniowie mogą również dokonywać modyfikacji zaplanowanych działań zgodnie z przyrostem wiedzy i rodzącymi się nowymi pomysłami. Wizualizacja plakatu uzależniona jest od inwencji twórczej grupy projektowej.

12. Materiały pomocnicze

[Koncert Aloszy Awdiejewa w Trójce – 16 III 2014](#) (dostęp 28.02.2022).

[Festiwal Pamiętajmy o Osieckiej Gała 2019](#) (dostęp 28.02.2022).

13. Materiały z zasobów ORE

Elert E., Wenda A., b.r., [Praca metodą projektu](#) (PDF, 2,2 MB; dostęp 28.02.2022), Warszawa: ORE.

Kotarba-Kańczugowska M., b.r., [Praca metodą projektu](#) (PDF, 202 KB; dostęp 28.02.2022), Warszawa: ORE.

Mikina A., Zając B., 2012, [Metoda projektów nie tylko w gimnazjum. Poradnik dla nauczycieli i dyrektorów szkół](#) (PDF, 1,36 MB; dostęp 28.02.2022), Warszawa: ORE.

Sterna D., 2014, [Uczę \(się\) w szkole](#) (PDF, 7,1 MB; dostęp 28.02.2022), Warszawa: ORE.

Renata Flis – nauczyciel edukacji wczesnoszkolnej, oligofrenopedagog, trener w biznesie i oświacie, coach. Wieloletni doradca metodyczny ds. kształcenia integracyjnego w Krakowie. Współautor koncepcji wspomagania rozwoju szkół w Gminie Miejskiej Kraków. Autor interdyscyplinarnych projektów edukacyjnych realizowanych przez nauczycieli z przedszkoli i szkół w Krakowie oraz wielu książek i publikacji. Stale współpracująca z Ośrodkiem Rozwoju Edukacji, autor wielu publikacji, scenariuszy projektów edukacyjnych oraz twórca narzędzi pomiaru dydaktycznego. Odznaczona Medalem Komisji Edukacji Narodowej, otrzymała nagrodę Ministra Edukacji II stopnia, wielokrotnie nagrody Prezydenta Miasta Krakowa. Za wieloletnią działalność dla dobra dzieci z niepełnosprawnościami oraz aktywność na rzecz ich dobra została odznaczona odznaką „Przyjaciel Dziecka”. Obecnie pracuje w Specjalistycznej Poradni Wczesnej Pomocy Psychologiczno-Pedagogicznej w Krakowie jako organizator i konsultant w obszarze wspomagania rozwoju szkół.

Szymon Domański – nauczyciel mianowany. Od 2017 roku uczy dwóch języków obcych (angielskiego i rosyjskiego) w Szkole Podstawowej im. hr. Władysława Zamoyskiego nr 90 w Poznaniu. Nauczanie języka rosyjskiego wprowadził w formie zajęć dodatkowych we współpracy ze szkolnym Stowarzyszeniem 90-tka oraz w ramach poznańskiego programu profilaktycznego. Entuzjasta projektów mających na celu wspieranie wszystkich uczniów w osiąganiu sukcesów dydaktycznych. W 2018 roku współtworzył projekt „WspieraMY” mający na celu wyrównanie szans wśród uczniów z problemami, a także uczenie języków obcych ciekawymi, kreatywnymi metodami prowadzącymi do zwiększenia indywidualizacji nauczania, a w konsekwencji do wzrostu autonomii ucznia. W roku szkolnym 2019/2020 koordynował z ramienia szkoły XI edycję ogólnopolskiego projektu „Szkoły otwartej na wielokulturowość”. Działania podejmowane w ramach projektu pozwoliły na stworzenie przyjaznej i otwartej przestrzeni dla wszystkich: uczniów, rodziców i nauczycieli.